

Beszámoló a Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat Idősügyi Program időarányos végrehajtásáról

Bevezetés

Önkormányzatunk folyamatosan kiemelt feladatának tekintette/tekinti az „idősbarát” politika működtetését. Ennek eredményeként 2005. évben sikeresen elnyerte az *Idősbarát Önkormányzati Díjat*, mely kifejezi a helyi szintű aktív önkormányzati időspolitikai hatékonyságát, és emellett jól tükrözi az önkormányzatunk idősekért vállalt cselekvő felelősségét, és a mindezek szellemében végzett idősügyi tevékenységek konkrét eredményeit. Az aktív és méltó idősor programja 2011 és 2014 között rögzítette a helyi politika céljait, feladatait. A Képviselő-testület évente értékelte a végrehajtás eredményességét és hatékonyságát, az időarányos teljesítést.

Az előterjesztés első részében beszámolunk az eltelt egy év konkrét tevékenységéről. A második fejezetében javaslatot teszünk egy új, az eddigi eredményekre épülő Idősügyi Programra (2016-2019)

A kerületünk hosszú távú jövőképét a nyitottság és dinamizmus, az értékörzés és a megújulás jellemzi. Ennek szellemében fogalmaztuk meg középtávú stratégiai céljainkat a következők szerint:

- fenntartható városfejlesztés a funkciók harmóniájában,
- a kerület, mint az élhető, értékörző és innovatív nagyvárosi környezet,
- példaértékű gondoskodás és egyenlő esélyek biztosítása.

Beszámoló a program időarányos végrehajtásáról

A beszámoló évében a *Közösen a XIII. kerületért 2011-2014* stratégiája alapján valósítottuk meg feladatainkat. Az eddigi eredményekre építve a „Lendületben a XIII. kerület” program a következő időszak céljait és intézkedéseit foglalja össze. A program középpontjában a kerületi állampolgárok életminőségének javítása és a kerület fejlesztése áll.

A helyi idősügyi stratégia küldetését, célrendszerét, 2011. évben fogadta el a Képviselő-testület:

JÖVŐKÉP	Egy olyan idősbarát társadalom, ahol minden szépkorú a társadalom megbecsült, aktív és független tagja, biztonságban és védetségben él, és az élethosszig tartó fejlődés, önmegvalósítás feltételei adottak számára.		
KÜLDETÉS	Az Idősügyi Nemzeti Stratégia célkitűzésével összhangban a társadalmi szemléletváltás érvényre juttatása, mely az idősödésről és az idősekről való gondoskodásban a meglévő képességek megőrzésére vagy előhívására irányul.		
STRATÉGIAI CÉLOK	aktív és méltó idősor feltételeinek biztosítása	generációk közötti szolidaritás	szemléletváltoztatás

PRIORITÁSOK	1. köz- szolgáltatások minőségének fenntartása	2. prevenciós programok	3. programok szervezése	4. önkéntesség elterjesztése	5. társadalmi párbeszéd	6. nyilvánosság
Beavatkozási területek	önkormányzati közszolgáltatá- sok	aktivitást erősítő progra- mok szervezése	generációs programok feltételeinek biztosítása éves program- sorozat szervezése	önkéntesség népszerűsíté- se önkéntes munka szervezése	idősekkel foglalkozó civil szervezetek, fórumok bevonása helyi társadalmi részvételük erősítése	helyi médiában való részvétel

Az elfogadott célok teljesüléséről, a beavatkozási területek intézkedéseinek végrehajtásáról a fenti tematika mentén számolunk be:

STRATÉGIAI CÉLOK	aktív és méltó öregkor feltételeinek biztosítása					
PRIORITÁSOK	1. közszolgáltatások minőségének fenntartása					
Beavatkozási területek	önkormányzati közszolgáltatások		aktivitást erősítő programok szervezése			

Intézkedések:

A **településfejlesztés** során a parkok, közösségi terek mind arculati, mind szolgáltatásbeli kialakításánál figyelembe vesszük a környéken élők korösszetételét és igényeit. Jellemzően klasszikus pihenőparkok, zöldterületek kialakítása és működtetése a feladat. Idősek részére átadásra került a korosztály igényeinek megfelelően kialakított fitnesspark az Országbíró és Kárpát utcai lakótelepen és a Tüzér 56-58. szám alatti intézmény udvarában is, valamint a Gyermek téren, a RaM kertben, a Jász utca 116. szám alatt és a Cziffra György parkban.

Az Önkormányzat sokat tett a kulturált ebtartásért érdekében a városi kutyatartás infrastruktúrájának megteremtéséért, színvonalának javításáért. A 27 ezer m²-en üzemeltetett 19 db kutyafuttató fővárosi viszonylatban 14%-os részesedést jelent. Ezzel kijelenthetjük, hogy a kerületben található a legtöbb kutyafuttató.

A kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása kiemelt program. Az elmúlt években az Önkormányzat elnyerte *A kerékpárosbarát település* címet. A kerékpáros úthálózat hossza a XIII. kerületben 27 km, mely a fővárosi hálózat majd egytizedét jelenti.

Összesen 31 közösségi térben és közterületen került kiépítésre a kerületi lakosok számára ingyenesen használható vezeték nélküli internetező hely, **wifi hot-spot**, melyeken keresztül a partner (kerületi) kártyával rendelkezők díjtalanul használhatják az internetet. WIFI használatára 13 886 kódot adtunk ki, ebből 4987 darabot időskorúak igényeltek.

A beszámoló évében 31 idős lakásban került sor „**idősbarát**” **környezet** kialakítására, a következők szerint:

- 13 esetben, a fürdőszobákban kád kicserélése zuhanyzóra,
- 8 esetben küszöbök megszüntetése,
- 10 esetben kapaszkodók felszerelése, fürdőszobában, szobában.

Alapvetően a segélyezés alapelve a családi segélyezés, de néhány ellátás az idősök részére pozitív diszkriminációt biztosít. 2014. évben **szociális segélyezésre** 871 795 ezer Ft - ot fordítottunk, a támogatások 51%-a az időskorúak részére megállapított valamilyen ellátás fedezete volt. A segélyezésben 6 967 idős érintett valamilyen formában, az alábbiak szerint:

A **közgyógyellátásban** részesülők köre a helyi rendelet módosításával bővült. A 70. életévet betöltöttek 142 500 Ft egy főre jutó jövedelemnél jogosulttá válhatnak az ellátásra, mely 2920 főt érint. A **gyógyszertámogatást** igénybe vehette az a közgyógyellátásban részesülő személy, akinek a havi gyógyszerköltsége több mint a megállapított keret. A beszámoló évében összesen 682 fő részesült havi ellátásban.

Biztosítottuk a **kerületi átlagnyugdíj alattiak egyszeri támogatását**. 2011-ben először az átlagnyugdíj 50%-ig, 2012. évben 70%-ig volt adható. December hónapban az egyszeri 5 ezer Ft-os támogatást 2011. év decemberében 278 fő, 2012. év decemberében 357 fő, 2013. évben 421 fő, 2014. évben 399 fő kérte és kapta meg.

Háziorvos javaslatára a **pneumococcus költségét** teljes mértékben átvállaljuk. 2012. évben 31 fő, 2013. évben 39 fő, 2014. évben 78 fő kérte és kapta meg.

Fűtési támogatásként a december havi számla költségét vállaltuk át 15 ezer Ft értékig (egy főre jutó ÖNYM 200%). 2011. év dec. 278 fő, 2012. év dec. 89 fő, 2013. évben 49 fő. 2014. évben 3 fő nyújtotta be kérelmét. A kérelmezők száma jelentősen lecsökkent, mivel elsősorban a decemberi 5 ezer Ft értékű utalványt kérték inkább.

Nagy igény van az időskorúak körében a kerületi **uszodabérlet** éves költségének átvállalása iránt, melynek keretében az éves bérlet árának 50%-át biztosítottuk. 2012. évben 744 fő, 2013. évben 814 fő, 2014. évben 1 035 fő uszodaköltségeihez járult hozzá az Önkormányzat.

Lakhatási költségek részbeni átvállalása érdekében havi kompenzáció vagy fűtési támogatás adható normatív alapon, lakásfenntartási támogatás kiegészítéseként, havi 7 ezer Ft értékben. A normatív lakásfenntartási támogatásra jogosultak száma éves átlagban 1 635 család, melynek közel fele időskorú. A támogatást kiegészíti az önkormányzati forrásból megállapított közüzemi kompenzáció, valamint helyettesíti a fűtési támogatás. Összesen, havonta 2 818 család esetében került sor a lakhatási kiadásai mértékének enyhítésére.

Partner (Kerületi) Kártya bevezetése: A beszámoló évéig minden kerületi állampolgár önköltségi áron, vagy szociális rászorultak esetében térítésmentesen igényelhetett kerületi kártyát. Ezt a lehetőséget 2014 decemberétől már Partner Kártya néven minden kerületi állampolgárnak térítésmentesen biztosítjuk. A kártya lehetőséget ad a programhoz kapcsolódó

üzletekben kedvezményes vásárlásra és bizonyos szolgáltatások igénybe vételére: pl. évente egy alkalommal burgonya, hagyma átvétele, kerületi sportszarnok használata, WIFI használata, egyéb szabadidős programok igénybevétele (joga, zumba, sakk, időstorna). Összesen 13 886 kártyát adtunk ki, ebből időskorú 4 987 fő.

Az idősellátásban kiemelt szerepe van az **alap- és nappali ellátásoknak**, melyek hatékony működtetése lehetővé teszi, hogy az idős ellátottak otthonukban, szociális kapcsolataikat megőrizve kapjanak támogatást, elősegítve ezzel a társadalmi integráció megőrzését. A helyi idősellátó rendszer ezen alapul, melyben egymásra épülve, egymást kiegészítve a lehető leghosszabb ideig biztosítjuk az érintett idősök saját lakókörnyezetükben történő ellátását. Összesen 4 947 szépkorú részesül valamilyen szolgáltatásban.

Önkormányzati filozófia az idősök **szociális biztonsága, önállóságuk, aktivitásuk** feltételeinek megteremtése, magányosságuk megszüntetése, mely szempontokat kiemelten vesszünk figyelembe a szolgáltatások szervezésénél.

Az **idősek klubjai** lefedik az egész kerületet, könnyen elérhetőek az idősök számára. A tíz idősök klub férőhelye 1 010 fő. A szolgáltatást a tárgyév során 1 223 fő vette igénybe. A klubtagok 25%-a férfi, 75%-a nő. 45%-uk 65-74 év, 40%-uk 75-89 év közötti.

Minden idősök klubja legalább egy speciális programot szervez, amelyen másik klub tagja, vagy kerületben élő idős, de nem klubtag is előzetes bejelentkezés alapján részt vehet.

Az idősök klubjaiban az **alapfeladatot meghaladó szolgáltatások köre**:

- Kirándulások szervezése (Kiemelt cél hazánk tájainak megismerése.)
- Idősök üdültetése Velencén - immár 10 éve minden év szeptemberében igénybe vehetjük a Gyermek és Ifjúsági táborát az idősök üdültetésére. Az üdültetés egy hetes turnusokban kerül megszervezésre, egy turnusban átlagosan 90 fő vesz részt.
- Lehetőség van pedikűrös, masször, fodrász, gyógytornász rendszeres igénybe vételére.
- Több egyéb speciális lehetőség is van a mozgásra, hiszen minden klubban vannak sporteszközök. Hetente működik gyógy- és intimitorna, illetve az Angyalföldi Sportközpontban heti 2 alkalommal gyógy/kondicionáló torna. Kéthetente bowlingozásra is van lehetőség.
- 2012 óta hastáncot is tanulhatnak az idősebbek, 2013-tól heti rendszerességgel jogán és zumbán vehetnek részt, melynek elsődleges célja a fizikai közérzet javítása. A szépkorúak számára a fitnesz-park népszerű. A park kialakításának a célja, hogy az idősök a speciális sporteszközökön végezhetnek fizikai gyakorlatokat, mozoghatnak a friss levegőn a szabadban.
- 2013 elejétől egy sakkmester alapfokú elméleti és gyakorlati oktatást tart érdeklődő időseink részére, akik tudásuk birtokában a megmérettetésektől sem riadnak vissza.
- A külvilággal való szoros kapcsolat megtartása érdekében ismeretterjesztő előadásokat szervezünk külső előadókkal, egy-egy téma alapos ismerőjével, természettudományos, közlekedési, balesetvédelmi, egészségügyi témakörben.
- Az idősök biztonságának javítása érdekében a „*Figyeljünk egymásra program*”, valamint az **áldozattá válás megelőzésére** irányuló tanácsadás működik az intézményekben. A program célja figyelemfelkeltő előadások, filmvetítések, kötetlen beszélgetések megszervezése, melyekben a rendőrség is aktívan közreműködik.
- Az egészség védelme érdekében több fajta **szűrőprogramot** szervezünk. Pl. bőrgyógyászat, szemészet, vércukor-, koleszterin szintmérés, hallásvizsgálat, ortopédia. A prevenció, a rendszeres szűrővizsgálatok végzése időskorban is lényeges, melyhez fontos az idősök

szemléletformálása, hiszen az idős emberek általában elutasítják a szűrővizsgálaton való részvételt, és inkább „elviselik” betegségeiket.

- **„Internetkávézó”** működik térítésmentesen a Napfény Idősek Klubjában. Előzetes bejelentkezés alapján, 10 darab számítógépen keresztül lehet barangolni az internet világában. Az idősek klubjaiban 2-2 darab számítógépen van lehetőség internetezésre.
- **Ismerd meg lakókörnyezeted!** - a kerülethez való kötődés erősítésére programok, pályázatok, kirándulások szervezése, mely nemcsak a XIII. kerületet érinti, hanem Budapest látványosságait is.
- **Klubbok közötti verseny!** - 2011 óta minden évben megrendezésre kerül a Klubbok közötti verseny. Havi rendszerességgel, különböző kategóriákban versenyeznek a klubtagok – sport, irodalom, kézművesség, szellemi vetélkedő. A verseny célja a *Legjobb klub* cím elnyerése.

Testvérvárosok közötti rendszeres kapcsolat biztosítása: Testvérvárosainak: Bécs – Floridsdorf, Eszék, Kassa – Délváros, Szováta és Varsó – Ochota. Évente, a Kerületi napokon nemcsak a városok képviselői, hanem fiataljai és idős emberei is egyaránt részt vesznek. Számukra kulturális, szabadidős programokat, kiállítás- intézménylátogatásokat és ezen belül kötetlen beszélgetéseket szervezünk. Ebben az évben Kassa – Délvárosba és Szovátára látogattak el az idősek. Idén összesen 85 idős vett részt ezeken a testvérvárosi programokon.

Szociális bolthálózat: A szociális boltokban átlagosan 150 000 vásárló fordul meg évente. Jelenleg 4 212 igényjogosultat tartanak nyilván: többségük szerény körülmények között élő idős ember és kismama. A négy bolt nem csak bevásárló hely, hanem valódi közösségi tér is. Rendszeres vásárlóik itt osztják meg tapasztalataikat, érdeklődnek egymás sorsának alakulásáról, együtt örülnek az élet apró sikereinek, és bosszankodnak a hétköznapiakat megnehezítő eseményeken. Igény szerint idősek részére a házhoz szállítást is megoldják, évente közel 300 fő részére.

Távegészség ellenőrzőrendszer kialakítása 2011. április 15-vel indult a Jász u. 130. szám alatti Idősek Klubjában. 2012-től a rendszer bővült az Őszikék Idősek Klubjával. Mindkét intézményben vérnyomás-, vércukorszint-, koleszterinmérő, EKG berendezések működnek. Ezzel 250 idős egészségi állapotát tudja ellenőrizni a rendszer.

A **jelzőrendszeres házi segítségnyújtás**, mint önként vállalt feladat folyamatos készenléti rendszerben működik. A szolgáltatás szervezése a beszámoló évében módosult, 2013-tól állami feladattá vált. A Képviselő-testület két alkalommal is döntött arról, hogy továbbra is vállalja a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szervezését kerületünkben. Ennek formája, hogy szerződést kötöttünk a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatósággal, melyben 210 készülék használatát fogadták el. A szolgáltatást 279 fő vette igénybe. A szolgáltatást igénybevevők 13%-a férfi, 87% nő. Az ellátottak 68%-a 75 év, 20%-a 90 év feletti. A segélykérések leggyakoribb oka (76%-a) rosszullét, baleset, melynek megoldása az esetek döntő többségénél ügyeletes orvos vagy mentő hívása volt.

A **kultúra, közművelődés** területén részben megszervezzük az elérhető programokon való részvételt. A kerületben működő három művelődési ház (József Attila Művelődési Központ, Láng Művelődési Ház, Radnóti Mikós Művelődési Központ) vonzza az időseket, rendszeres és alkalmi programjaival egyaránt. A szociális intézményekkel való együttműködés keretében térítésmentesen biztosítják a különböző színházi előadásokon, bemutatókon, kiállításokon való részvételt. Helyszínt adnak önszerveződő/támogatott csoportoknak, melyek valamilyen közös hobbi végzésére jönnek létre: ének, tánc, versmondás, zenélés, kártyajátékok stb. Működő programok: Nyugdíjas Filmklub; a színjátszást kedvelők heti két alkalommal ismerkednek a

színészi mesterséggel és felkészülnek kisebb darabok előadására. A „Szépkorúak Táncklubja” hetente egy alkalommal ad lehetőséget a szórakozásra. Az idősök nagy részének a kultúrához való hozzáférést, a társas, öntevékeny művelődés lehetőségét, sok idős részére az egyetlen közösségi együttlétre alkalmas teret jelentik ezek a programok.

A kerületben működő színházaktól kedvezményes áron kapunk belépőjegyet (1 000 Ft) és lehetőséget biztosítanak a főpróba ingyenes megtekintésére. Ezek a színházi élmények azon kívül, hogy szellemi örömforrást jelentenek, közösség-összetartó erővel is bírnak.

Emellett kedvenc időtöltési forma még a klubtagok körében a múzeumlátogatás a Szépművészeti Múzeumban, a Természettudományi Múzeumban, a Néprajzi Múzeumban stb. A résztvevők közös élményekkel lesznek gazdagabbak, több területen lesznek jártasabbak.

Időseink a Nyugdíjasok Óbudai Akadémiáján, az ELTE-n és a Batthyány Strattmann László Idősök Akadémiáján is tanulnak.

Rendszeres mozgási, sportolási lehetőség: Az éves uszodabérlet nagy részének átvállalásán túl térítésmentes tornafoglalkozásra van lehetőség a Láng sporttelepen (Rozsnyai u.3), melyen hetente két alkalom 100 fő vesz részt. Emellett szerveznek bowling-ot az Újpalotai u. 14 szám alatt, havonta egy alkalommal, átlag 20 fő részvételével. 2014-ben a tizenharmadik testvérvárosi Senior Olimpia sportrendezvényt tartottuk, melyet évente más-más testvérváros szervez, öt olimpiai sportágban. A rendezvény közel 100-150 fő kerületi időst mozgat meg (selejtezők, döntők).

A Prevenciós Központ telephelyén a kerületi kártya bemutatásával több térítésmentes sportolási lehetőség is elérhető.

A szociális intézmények kiadása összesen 2 285 133 ezer Ft. Az idősök nappali ellátása során az önkormányzati saját forrás a működtetési költség 59%-a, a házi segítségnyújtás esetében saját forrás 88%, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás 88%, étkeztetés esetében 73%, átmeneti elhelyezést nyújtó ellátás esetében 17%.

STRATÉGIAI CÉLOK	generációk közötti szolidaritás	
PRIORITÁSOK	3. programok szervezése	4. önkéntesség elterjesztése
Beavatkozási területek	generációs programok feltételeinek biztosítása éves programsorozat szervezése	önkéntesség népszerűsítése önkéntes munka szervezése

Intézkedések:

„Generációk egymás közt, egymásért” program keretében minden klub kapcsolatot tart egy oktatási intézménnyel, kölcsönösen látogatják egymást, közös programokat szerveznek. A program célja a generációs kapcsolatok erősítése, a múlt értékeinek, hagyományainak

átörökítése. A program nemcsak a fiatalok és idők generációja közti távolságot csökkenti, hanem erősíti az idők egymás közti kapcsolatát is. A cél ráébreszteni a fiatal generációt arra, hogy az idők olyan tudás és tapasztalat birtokában vannak, amelyek éppen annyira fontosak a mindennapi életben való eligazodásban, mint a fiatalok által birtokolt készségek és képességek. Fontos szempont az adok-kapok egyensúly érvényesülése. A fiatalok az idők részére szervezett ünnepeken, zenés mulatságokon is fellépnek, pl. a József Attila Művelődési Központban az Ének-zenei és Testnevelési Általános Iskola színjátszó köre saját feldolgozású darabot adott elő, melyet összesen 450 idős nézett meg.

2013 és 2014 nyarán a Szociális Szolgáltató Központban 37 fő 16 és 25 év közötti diák alkalmazására volt lehetőség a Munkaügyi Központ közreműködésével **nyári diákmunka keretében**. A diákok aktívan részt vettek az idők klubjának életében, kézműves foglalkozásokon, vetélkedőkön, sporttevékenységekben, informatika-, nyelvoktatásban, egyéb szórakoztató tevékenységekben (sakk, kártyajáték, társasjáték stb.).

Fogadj örökbe unokát program: A program keretében elsősorban a pedagógus végzettségű idők, tanulási problémákkal küzdő iskoláskorú gyermekeket korrepetálnak, mely során mindkét fél pozitív élménnyel gazdagodik: az idős hasznosnak érzi magát, a gyermek a figyelmet, türelmet és segítőkészséget érzi.

Közösségi szolgáltatások: A szellemi - kulturális foglalkozás keretében havonta egyszer az alábbi programok kerülnek megrendezésre: régi slágerek zongorakísérettel, tánc- és irodalmi délután. Az irodalmi délután alkalmával lehetősége van a résztvevőknek saját verseiket, írásait bemutatni, a közösen kiválasztott irodalmi művet átbeszélni. A program célja a kreativitás fejlesztése, csoportos élmények tudatos felhasználása, a megélt élmény kifejezése, szavakba öntése. Olvasásszociológiai felmérésekből ismert, hogy a hazai olvasók jelentős részét az idők teszik ki, és tapasztalatok mutatják, hogy szívesen vesznek részt irodalomhoz kapcsolódó programokon.

A Szociális Szolgáltató Központ együttműködik a kerületben működő Szabó Ervin Könyvtárral. A **Szabó Ervin Könyvtár** lehetőséget biztosít könyv és hang kazetta házhozszállításához, illetve a klubok részére könyveket, filmeket kölcsönöz térítésmentesen. A házhozszállítást a Szociális Szolgáltató Központ munkatársai végzik, előzetes egyeztetés alapján. A klubokban a könyvtár kezelését olyan idős ember végzi, aki maga is szeret olvasni és segítséget tud adni társainak, hogy mit olvassanak.

A klubokban **irodalmi önképző kör** is működik, az idők saját maguk írnak verseket, színdarabot, amit elő is adnak. Számos kerületi, országos pályázaton vettek részt az irodalomkedvelő klubtagok és jelentős sikereket értek el alkotásaikkal. Negyedévente kiadásra kerül a *Kortalan Évek* című folyóirat, melyben már 10 éve van lehetőség az időknek a programokról beszámolni, verseket közölni.

A Gondozóház szakmai programjában kiemelt szerepe van a generációs programoknak. Évente legalább három alkalommal olyan ünnepséget szerveznek, ahol az igénybevevő időskorú gyermeke, unokája, dédunokája is jelen van, illetve ösztönözzük részvételüket. (Anyák Napja, őszi lecsóparti, Idők Napja)

Rendezvények szervezése: minden évben megünnepeljük az Idők Világnapját október első napjaiban, melyen a résztvevők száma átlag 1 200 fő. Minden hónapban egy-egy rendezvényt szervezünk a kerületi idők részére, melyre neves művészeket hívnak meg, illetve közös

program szervezésére kerül sor (főzőverseny, farsangi bál, majális stb.) A programokról a kerületi médián keresztül informáljuk a kerületben élő időseket.

Önkéntes munka szervezése: többfajta önkéntes tevékenységet végeznek, kórházi látogatások, saját korosztály otthoni látogatása, szükség esetén a szociális foglalkoztató munkájában való segítés: csomagolás, hajtogatás, varrás stb.

Aktív önkéntes munkát 139 idős folytat. Főbb vállalásaik: a helyi szociális foglalkoztatóban kéthetente szükség szerint két - három napon keresztül besegítenek: hajtogatással, csomagolással, varrással. A múlt évben 49 időst látogattak rendszeresen a kórházi kezelés ideje alatt. Egyes rendezvényeken részt vesznek a szervezői munkában, vagy konkrét segítségként kísérést, ruhatárosi, vendéglátási feladatot vállalnak.

Szerveződő csoportok: Derűs Dalárda, Szépkorúak Táncsoportja, Szépkorúak Hastánc Csoportja. 2013 óta a Prevenció Központ új székhelyén kerül megszervezésre több kerületi szintű szabadidős program, pl. sakkfoglalkozás, kézműves foglalkozás, Olvasó Kör, jóga, időstorna, idős zumba.

STRATÉGIAI CÉLOK		szemléletváltoztatás	
PRIORITÁS OK	5. társadalmi párbeszéd	6. nyilvánosság	
Beavat- kozási területek	idősekkel foglalkozó civil szervezetek, fórumok bevonása helyi társadalmi részvételük erősítése	helyi médiában való részvétel	

Intézkedések:

A nyilvánossággal való kapcsolattartás elősegítésének eszközei a helyi média: TV13, Hírnök, önkormányzati honlap és a Szociális Szolgáltató Központ honlapja: <http://szszk.bp13.hu>.

„Esélycsatorna”: melynek segítségével idős emberekkel készül interjú, jó gyakorlatok bemutatása és programok szervezése is történik. A helyi média igénybevételével a kerületben élő minden időst elérünk, illetve minden kerületi állampolgár értesülhet az aktuális hírekről, rendezvényekről. A Szociális Szolgáltató Központ honlapja idősekről szól, de nemcsak időseknek. A honlap látogatottsága egyre növekszik, már több ezren rendszeresen látogatják.

Kortalan Évek, saját szerkesztésű újság, amelyet 7 fő idős, 4 fő szociális munkás készít. Az újságot negyedévente adjuk ki, melyben az idősek és szociális munkások írásai, képei, interjúi jelennek meg.

Évente vizsgáljuk az idősök életminőségének mutatóit, igények, szükségletek jelentkezését és a szükséges intézkedések lehetőségét. Elemzés alapján középtávú és éves önkormányzati intézkedési terv készül, melynek időarányos végrehajtását évente monitoringozzuk. A különféle programok szervezésével az időskorú lakosság bekapcsolódhat a helyi közéletbe. Formái sokfélék, helyi stratégiák, programok véleményezése, Idősügyi Tanács, Civil Kerekasztal és Szociális Kerekasztal működtetése. A Szociális Kerekasztal tagjai között vannak az idősök képviselőit ellátó szervezetek is. Az Idősügyi Tanács az idősök életminőségével való tevékeny foglalkozás iránti elkötelezettséget erősítve, aktív párbeszédet folytat. Minden, az idősökkel összefüggő javaslatot megtárgyal és véleményez.

Évente pályázati lehetőségek állnak rendelkezésre a meglévő művészeti tehetségek bemutatására. 2015. évben a pályázat címe: „Így láttam a 75 éves kerületi születésnapot”. A pályázat célja a Budapest Főváros XIII. kerület hagyományainak, értékeinek megőrzése és megismertetése. Kiírt technika: rajz, vers, egyéb technika. (Díjazás: Pénzbeli jutalom és nyilvánosságra hozatal.)

Kerületi rendezvényeken való részvétel: megemlékezések, szoboravatás, ünnepségek, Kerületi Napok stb. Minden egyes ünnepségre külön meghívót kapnak az idősöket képviselő civil szervezetek képviselői, és az intézményeken vagy a kerületi médián keresztül közvetlenül az időskorú lakosság is.

A kihelyezett ügyfélszolgálat a kerület Újlipótváros részén, a Klub Kávézóban működik. Az idősök itt leadhatják kérelmeiket, nyomtatványhoz juthatnak. Családias légkörben szociális munkás segítségével történik az ügyintézés. Évente 100-150 idős használja ki ezt a lehetőséget. Minden idősök klubjában van lehetőség a támogatási kérelmek leadására.

A Házhoz menő ügyfélszolgálat a kerületi Közszolgáltató szervezésében indult meg. Célja, hogy azon ügyfelek is intézhessék ügyeiket, akik mozgásukban akadályozottak, vagy egészségi állapotuk miatt személyes eljárásuk a Zrt. központi ügyfélszolgálatain, egyéb elérhetőségeinken keresztül lehetetlen vagy nagy nehézségekbe ütközik. A bejelentéseket a hazhozmeno@kozszolgaltato.bp13.hu e-mail címen, és +36-1/450-31-37-es telefonszámon, üzenetrögzítőn keresztül tehetik meg. Minden üzenetet megvizsgálunk, és szükség esetén időpontot egyeztetnek.

„Írjon nekünk!” Olyan elektronikus kapcsolat, amelyre belső szabályzás szerint aznap, de legkésőbb másnap választ kap a kérdést feltevő, bármilyen önkormányzati és nem önkormányzati ügyben.

Az Idősügyi referensi munkakört a Szociális Szolgáltató Központ vezetője látja el. Fő feladata az idősök képviselete az önkormányzati munkában, a döntések végrehajtásában való részvétel és azok hatásainak értékelése.

Az Idősügyi Tanács 2007 óta az önkormányzat mellett működő konzultatív, véleményező, javaslattevő testület. Feladata az idős állampolgárok életkörülményeinek javítása, az őket érintő problémák feltárása, megismerése és lehetőségek szerinti megoldása, vélemények és információk cseréje, valamint a különböző célok és törekvések megismertetése és egyeztetése. Feladatuk véleményezni az idős emberek életkörülményeit közvetve vagy közvetlenül érintő helyi rendelőtervezeteket, és konzultációt kezdeményezni a végrehajtás tapasztalatairól.

Tizennégy önkormányzat képviselői írtak alá együttműködési keret-megállapodást 2013. június 17-én Újbudán. Az összefogás célja az idősügyi helyzet javítása helyi és országos szinten egyaránt. A kölcsönös tapasztalatcserére, konzultációkra és közös pályázatokra épülő program európai szinten is elismert gyakorlat megosztása és az idősügyi politika támogatása érdekében. A programhoz eddig 13 önkormányzat, Győr, Miskolc, Szolnok, Tatabánya, Nagykanizsa, Nagykőrös és Pusztaderics, valamint hat fővárosi kerület, a III., IX., XIII., XIV., XV., és a XXI. csatlakozott.

Az aktív és méltó idősor programja 2011. - 2014. év eredményességét az éves beszámolók adatai alátámasztják. A cél teljesült, a feladatok végrehajtása időarányos volt. Mindezt segítette, hogy az Önkormányzat az Idősekkel való foglalkozást nem szociális kérdésként közelítette meg. Emellett kulcsfontosságú a rendszeres és hatékony együttműködés a kerületi alapellátásban dolgozó szakemberek (házi orvosok, ápolónők) járó betegellátást nyújtó rendelő munkatársai között, mely elsősorban a kerületben működő kórházak szociális munkásai és a szociális alapellátást nyújtó Szociális Szolgáltató Központ munkatársai között történik. A folyamatos közös munka partnerei a kerületi közművelődési, köznevelési, településfejlesztési szakemberek, a helyi civil szervezetek, egyházak, és természetesen maguk az érintett idősök is.

Fontosnak tartjuk, hogy érzékelhető legyen a paradigmaváltás a helyi társadalomban, nemcsak a szakemberek, hanem az idősök körében is. A korábbi deficitmodellt - amely főleg a veszteségekre összpontosított (egészség- és teljesítményromlás) - felváltotta a fejlődésmodell. Az idősök részére szervezett programok sokszínűségével, a nyilvánosság eszközeivel előtérbe helyeződött a meglévő képességek megőrzésére és fejlesztésére törekvés, az aktivitás, az eddig nem használt készségek előhívása. Mára már igényként fogalmazódik meg a helyi társadalmi életbe való beleszólás. Az idősök számára is fontossá vált az egész életen át tartó tanulás és a generációk közötti kapcsolat javítása.

Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat Idősügyi Programja - 2016-2019

Bevezetés

Az aktív idősor, aktív idősödés fogalmát a WHO, az ENSZ Egészségügyi Szervezete vezette be, „Active Ageing” – Aktív idősödés néven. A WHO 2002-ben megfogalmazott állásfoglalása jelentett igazi áttörést az időspolitikában. Ezen irányelv szerint, az aktív idősödés egy olyan idősor megéléséről szól, mely nem csupán fizikai aktivitást, a munkaerőpiacon maradást jelenti, hanem a társadalmi, kulturális, civil életben való aktív részvételt is. Az aktív idősödés célja az egészség megtartása, a társadalmi részvétel és biztonság nyújtása, az idősök önállóságának és függetlenségének megtartása.

A helyi program kialakításánál szem előtt tartottuk a nemzetközi és a hazai stratégiák, koncepciók prioritásait. Nyomon követtük a hazai jó gyakorlatokat és az egymástól való tanulás jegyében a helyi sajátosságok figyelembe vételével be is vezettük.

A WHO *Stratégia és Akcióterv az egészséges öregedésért Európában*, melynek dokumentuma 2012-2016-ra négy stratégiai területet határozott meg:

- I. Egészséges öregedés egész életen át
- II. Támogató környezet
- III. Az idős lakosságnak megfelelő egészségügyi és hosszú távú gondozási rendszerek
- IV. Bizonyítékok és a kutatás erősítése

Az Országgyűlés a 81/2009.(X.2.) OGY határozatával elfogadta az Idősügyi Nemzeti Stratégiát 2009-2034-ig terjedő időszakra. Az Idősügyi Nemzeti Stratégia meghatározza a fejlesztendő területeket, a benne foglaltak komplex gyakorlati végrehajtásának megvalósítását. A Stratégia célja hosszú távon biztosítani, hogy időben és megfelelő módon tudjunk felkészülni az idősödéssel, hogy az idősök minél tovább tudjanak aktívak és függetlenek maradni.

A Budapest XIII. Kerület Hosszú Távú Fejlesztési Koncepcióban (BP13 2033) megfogalmazott jövőkép, alapelvek, célok és fejlesztési javaslatok összhangban vannak a 2015 januárjában elfogadott *Lendületben a XIII. kerület* Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat programjával (2015-2019). Az egyes ágazati programok és intézkedési tervek, az Informatikai Stratégia, az AngyalZÖLD+ program, a Bűnmegelőzési Koncepció, a Családbarát Program, az Egészségügyi Koncepció, az Esélyegyenlőségi Program, az Ifjúságpolitikai Koncepció, a Közművelődési Koncepció, a Szociális Szolgáltatástervezési Koncepció, a Sportkoncepció, a Lakás- és helyiséggazdálkodási koncepció, a Közfoglalkoztatási Terv, a saját területükre vonatkozólag határozzák meg az idősök életminőségének javítását előmozdító célokat, intézkedéseket.

A Budapest XIII. Kerület Hosszú Távú Fejlesztési Koncepció (BP13 2033) célul tűzi ki, hogy a városban lakó emberek tiszta, biztonságos, kényelmes, kellemes, megkímélt környezetben élhessenek.

Minden önkormányzati stratégia és ágazati koncepció figyelembe veszi az aktív idősor alapelveit:

- az idősorúak jogai (függetlenség, társadalmi részvétel, méltóság, gondoskodás, önkitaljesítés),
- az intézkedések többsége a prevenciót és az integrációt szolgálják,

- idősbarát megközelítés a településfejlesztés és minden közszolgáltatás szervezése során,
- intézményi korlátok lebontása,
- szemléletváltozás,
- intergenerációs szolidaritás feltételeinek megteremtése.

A helyi program jelentősége, hogy a felsorolt ágazati tervekben megjelenő idősök érdekeit szolgáló intézkedéseket egy dokumentumba foglalja össze, mellyel átfogó képet ad a helyi időspolitika alapelveiről, céljairól és az ezek megvalósítását szolgáló tevékenységekről.

XIII. kerületi idősök jellemzői, helyzete

Demográfiai adatok

Az idősellátás rendszere iránti igényeket befolyásolják a demográfiai mutatók. A teljes népesség korcsoport szerinti megoszlását az alábbi táblázat mutatja be.

	fő			%	
	nők	férfiak	összesen	nők	férfiak
összesen	64 687	54665	119352	54%	46%
0-14 éves	6 709	7 155	13 864	48%	52%
15-29 éves	10 491	9 407	19 898	53 %	47%
30-59 éves	28 619	26 642	55 261	52%	48%
60 év feletti	18 868	11 461	30 329	62%	38%

1. számú tábla, forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A fenti mutató a KSH nyilvántartásából nyert adat, amely az állandó lakosok számát tartalmazza 2014. évben. Az alábbi korcsoportos bontást és a városrészekre vonatkozó adatokat az időszerű lakosságról és kerületrészenként való megosztásáról a helyi vizuál regiszterből nyertük, mivel a KSH nem tart nyilván ilyen jellegű adatokat. A számadatok a lakó- és tartózkodási hely vonatkozásában, illetve a 2015. május 15. állapot szerintiek kerültek összesítésre.

	Angyalföld - városrész			Vizafogó - városrész			Újlipótváros - városrész		
népesség életkora	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen
100+	11	5	16	32	12	44	6	0	6
95-99	54	16	70	81	25	106	11	6	17
90-94	241	74	315	301	115	416	75	34	109
80-89	1590	738	2328	1392	677	2069	524	267	791
70-79	2952	1761	4713	2093	1198	3291	950	529	1479
60-69	4894	3761	8655	2861	2036	4897	1116	744	1860
összesen	9742	6355	16097	6760	4063	10823	2682	1580	4262

2. számú tábla, forrás: vizuál regiszter 2015.május

A kerület összesen adatait az időskorú korosztály körére 1. számú diagram mutatja be. Az időskorúak körében a legnépesebb korcsoport a 60-69 éves korig. Ez azt jelzi, hogy a nyugdíj előtt állók megszólítására is szükség van.

Kerület összesen korcsoportos bontásban

1. számú diagram, forrás: helyi visul regiszter

kerületi időskorúak nem szerinti megoszlása

2. számú diagram, forrás: helyi visul regiszter

A 2. számú diagram a nem szerinti megoszlást mutatja be. A korcsoporton belül a nők száma 19184 fő (61%), a férfiak száma 12298 fő (39%). Jellemző tendencia, hogy a nők élettartama hosszabb.

A szolgáltatások során figyelembe kell venni a nők sajátos igényeit és szükségleteit.

Az alábbi tábla mutatja be az egyszemélyes háztartások számát az egyes korcsoporton belül. Konkrét nyilvántartással nem rendelkezünk, így a szociális szolgáltatások során szerzett tapasztalatok alapján becsültük meg a számokat.

Egyszemélyes háztartások száma életkor szerint	Nő	Férfi	Összesen
65-70	3265	2380	5645
71-75	1989	1219	3208
76-80	1499	1098	2597
80 felett	3580	1032	4612

3. számú tábla, forrás: saját nyilvántartás 2015. május

Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előrehaladva fokozatosan csökken a házasságok aránya, míg az özvegyek száma emelkedik. Az egyszemélyes háztartásban élők a magányosságuk miatt fokozottabb odafigyelést és törődést igényelnek. Kerületünkben az egyedül élő idősök aránya 62%.

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze: növekszik az átlagéletkor, magasabb a középkorúak halandósága, a nők élettartama hosszabb („feminization of ageing”).

Az időskorban jellemző megbetegedések – a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák – mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a dementia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott dementia.

A születéskor várható élettartam meghosszabbodása az egyik legnagyobb kihívást jelenti az egyes ellátó rendszerek számára. Kerületünkben a 65 év feletti népesség részaránya a teljes népességhez képest 19%. Az idős népesség eltartottsági rátája 29%. Az öregedési index 1,6.

	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2014. év	21 526	13 494	159,5%

4. számú tábla, forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az időskorúak jövedelmi, szociális helyzete

A korbetöltött öregségi nyugdíjban részesülők száma: 2014. évben 22 961 fő, átlag jövedelmük 142 820 Ft. A legalacsonyabb ellátás 7 447 Ft, a legmagasabb ellátás 350 935 Ft. A statisztikai adatokból megállapítható, hogy a férfiak esetében a teljes ellátás átlaga 154 568 Ft, a nők esetében 136 239 Ft. (NYUFIG adatszolgáltatás)

ellátási forma	fő					ellátás átlag összege (Ft)				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
korbetöltött öregségi nyugdíj	23 451	22554	18832	23489	22961	118122	124207	126220	135097	142820
korhatár alatti rokkantsági nyugdíjakból átsorolt	-	-	3 656	3507	3153	-	-	104 394	111 250	116784
korhatár alatti öregségi nyugdíjasok (1955. előtt született fegyveresek)	-	-	247	247	135	-	-	216 735	234 020	242655
nők 40 év jogosultsági idő	-	-	756	1055	1321	-	-	130 976	142 181	145548
korhatár előtti ellátások			1 783	1283	809			129 621	135 422	173657
szolgálati járandóság			307	327	305			185 300	206 086	2163600
egyéb (átmeneti bányászjáradék)			1	1	0			130 500	139 485	0
korbetöltötté vált rokkantsági nyugdíj (2013-ban ellátás)	3 602	3663	36	162	360	95 871	99 741	28 256	79957	88707
korhatár alatti rokkantsági nyugdíj	2 633	2 365	1 556	1 438	1325	74941	77 356	81 176	83 698	80873
rehabilitációs járadék	71	126	111	62	0	69274	76 916	85 748	100 466	0
rehabilitációs ellátás	-	-	1 127	965	755	-	-	58 329	61 469	62943
rokkantsági és rehabilitációs ellátások összesen			2 830	2627	2440			71 584	75 349	76481
korbetöltött özvegyi	329	293	275	241	209	74 453	76 784	81 452	87 401	90 474
korhatár alatti özvegyi	126	122	112	101	93	37 664	36 577	37 113	40512	39477
árvaellátás	768	730	690	626	525	37 629	37 226	38 569	41410	42892
rokkantsági járadék			138	190	200			33 331	33331	33 932
megváltozott munkaképességűek járadéka	582	571	-	-	-	29 444	29 426	-	-	-
egyéb	70	87	120			30516	31351	43958		
ÖSSZESEN	31605	30913	30859	30053	28811	106 552	111 910	114 309	118 520	134984

5. számú tábla, forrás: Budapest Főváros Kormányhivatala Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság adatai

Az idősök lakás helyzetéről általánosságban tudunk tájékoztatást adni. Minden egyes intézkedés érinti az időskorúakat. Önkormányzatunk összesen 6 663 önkormányzati bérlakással rendelkezik. Komfortnélküli, szükséglakások aránya fokozatosan csökken, - jelenleg 73 darab - mely annak köszönhető, hogy e lakások fokozatosan kivonásra kerülnek a lakásgazdálkodásból. Évente 400 millió forintot fordítunk lakóház felújításra.

A lakás és életjáradéki rendszer bevezetése óta összesen 76 db lakás esetében történt életjáradéki szerződés megkötése. Jelenleg 29 db életjáradékos szerződés van hatályban. Az Önkormányzat a rendeletében fennálló feltételek esetén helyi támogatással nyújt segítséget azoknak, akik a XIII. kerületben lakást vásárolnak, építenek vagy lakásukat korszerűsítik, felújítják. Folyamatos a társasházaknak és a szövetkezeti lakóházaknak nyújtható kamatmentes támogatás iránti jogosultságok elbírálása, mely az épületállomány állagának javítását szolgálja. (Forráshiány miatt egyetlen közösségi kérelem sem került elutasításra.) Az elmúlt három évben 193 támogatott kérelem volt, 579 052 ezer Ft értékben.

A kiszámíthatóság és a tervezhetőség érdekében két évre előre, 2013. és 2014. évekre vonatkozóan várható infláció közeli lakbéremelést fogadott el a Képviselő-testület 2012 novemberében. A lakbér kategóriák megállapítása mellett a bérlakás-rendszer fontos szociális szempontja a hátrálékosokkal való foglalkozás, segítségnyújtás abban, hogy a nehéz helyzetbe került emberek ne veszítsék el lakhatásukat. A segítségnyújtásban a XIII. Kerületi Önkormányzat a Prevenciók Központ közreműködésével jelentős szerepet vállal. A nehéz helyzetbe került lakók hátrálék esetén tájékoztatást kapnak az igénybe vehető lehetőségekről, adósságkezelési támogatási formákról.

A szociális háló fő elemét – a szociális alapú lakbér megállapítása és a lakbércsökkentés átmeneti engedélyezésének lehetősége mellett – a XIII. Kerületi Önkormányzat által biztosított, a Szociális és Köznevelési Osztályán igényelhető lakásfenntartási támogatás adja.

2014-ben kerületünkben megvizsgáltuk 500 fős mintavétellel a háztartások jellemzőit (250 fő aktív korú, 250 fő nyugdíjas). A kiadás-nemek sorrendje: a lakhatás, az élelmiszer, a gyógyszer, valamint a szabadidős programok kiadásai. A kiadás-nemek százalékos mértéke:

- a lakhatás költsége - 42% (az alacsonyabb jövedelműeknél még magasabb arányt képviselt),
- az élelmiszerkiadások - 21%,
- az egészségügyi kiadás - 19%,
- kultúra, szórakozás költsége - 3%.

Az időseket is érintő – szolgáltatások bemutatása

Az Önkormányzat minden kötelező feladatát ellátja a kerületi időskorúak érdekében. A feladatait saját intézményein és ellátási szerződés útján szervezi. 10 civil szervezet végez szociális és gyermekjóléti szolgáltatást. Ezek speciális szaktudást igényelnek, ilyen a pszichiátria, a szenvedélybetegek vagy a haldoklók részére nyújtott mentális segítség.

A pénzbeli és természetbeni ellátások hatékonyságát évente felülvizsgáljuk és a szükségletekhez igazítjuk. Ezek az elemek a helyi szociális védőhálót alkotják, amely a valamilyen szempontból rászorultak, hátrányos helyzetűek esetében hivatott megakadályozni a helyzetük további rosszabbodását és nem utolsósorban a kirekesztődésüket.

Az intézményhálózat kiépült, az egész kerületet lefedi, minden kerületi idős számára elérhető. Jellemzője, hogy a kerületi idősök egészségi állapotának és/vagy szociális helyzetének változása esetén bármely szolgáltatást igénybe vehetik, az egyes intézmények/ szolgáltatások között átjárhatóság van. A szolgáltatások szükség szerint egymásra épülnek. Az egész ellátórendszer komplex ellátást biztosít az igénybevevők számára. A Gondozóház, mint átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény fontos szerepet tölt be az ellátórendszerben. Kapocsként működik a házi segítségnyújtás és az ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátás között. Továbbá ez az ellátási forma gyors és rugalmas megoldást jelent előre nem látható krízishelyzetek kezelésére is. A Szociális Szolgáltató Központ szervezi a szociális alapszolgáltatásokat, amelyek a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben nyújtanak segítséget, biztosítják az igénybevevők önálló életvitelének fenntartását, hogy közreműködjenek az egészségi, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában (szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősök nappali ellátása).

Az étkeztetést összesen 1 409 fő vette igénybe. Az ellátottak 36%-a férfi, 64%-a nő. Az étkezést igénybevevők 79%-a 60 éven, 27%-uk 90 éven felüli. Az étkezők 41%-a szociális helyzete miatt nem fizet személyi térítési díjat. A házi segítségnyújtás keretében a kerületi átlaggondozási idő 2,8 óra. Emelkedő tendenciaként jelent meg, hogy egyre több az olyan kérelmező, akit naponta többször kell meglátogatni, és egészségi állapota miatt két szociális gondozóra is szükség van az ellátásához. Ennek okát abban látjuk, hogy az idősök nem szívesen mennek bentlakásos intézménybe.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást 302 fő vette igénybe. Az ellátottak 13%-a férfi, 87%-a nő. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesülők egyedül élnek, 99,5%-uk 65 éven, 20%-uk 90 éven felüli. A rendszer átlag 219 idős ember lakásában működik. Lakóhely szerint vizsgálva a kerület minden részéről jelentkeznek igénybevevők. Az átlagéletkor 87 év.

Kerületünkben tíz idősök klubját működtetünk, a klubok férőhelye 1 010 fő. A szolgáltatást a tárgyév során 1 198 fő vette igénybe. Az ellátottak 25%-a férfi, 75%-a nő. Az idősök nappali ellátását igénybevevők 84%-a 60 éven felüli. Jogszabályi előírás szerint az idősök nappali ellátásáért térítési díjat kell fizetni. A szolgáltatás hatékonysága érdekében az Önkormányzat a személyi térítési díj fizetését minden időstől átvállalta, vagy méltányosságból elengedte.

A szociális intézmények kiadása összesen 2 491 566 ezer Ft. Az idősök nappali ellátása során az önkormányzati saját forrás a működtetési költség 59%-a, a házi segítségnyújtás esetében saját forrás 89%, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás 88%, étkeztetés esetében 76%, átmeneti elhelyezést nyújtói ellátás esetében 17%.

Az egészségügyi alap- és szakellátás egységes rendszerben, egymásra épülve működik, megfelelő szakképzettséggel és tapasztalattal rendelkező szakemberek alkalmazásával. Az alapellátás és járóbeteg-szakellátás integráltan, egy szervezeti egység keretei és irányítása alatt működik Közhasznú Nonprofit Kft. formájában. Az Önkormányzat a járóbeteg-szakellátás működtetését továbbra is vállalta. Az egészségügyi alapellátásban 60 fő háziorvos, és 20 fő fogorvos dolgozik.

A helyi egészségügyi politika kiemelt feladatának tekintette és tekinti a felvilágosító tevékenységek szervezését, amely az egészséges életmódra nevelést, a megelőzést (beleértve a primer és szekunder prevenciót) és az alapellátást, valamint az alap- és járóbeteg szakellátás területén megvalósuló gyógyító tevékenységeket foglalja magába.

A szűrőprogramok, védőoltások, előadások, rendezvények szervezésével is erősítjük egy újfajta szemléletmód kialakulását és fennmaradását.

Az időséket ellátó rendszer további elemei a jogbiztonság, a kommunikáció, a nyilvánosság, a képzés, az élethosszig tartó tanulás, a rehabilitáció, a mentális egészség, a foglalkoztatás, a kultúra - közművelődés, a sport - rekreáció, a strukturált szabadidő-eltöltés, az esélyegyenlőség, a társadalmi kirekesztődés megelőzése, az önkéntesség, a generációk közötti együttműködés. Az időarányos végrehajtás fejezetében részletesen beszámoltunk e területek részintézkedéseiről.

Az adatokból látható, hogy minden területen jelen vagyunk vagy a feltételek biztosításával, vagy civil szervezet, egyházak, önszerveződések támogatásával vagy egyszerűen egy kezdeményezéssel.

Az első koncepció elfogadása óta úgy gondoljuk, hogy a meglévő eredmények kedveznek a jó gyakorlatok átadásához, a Korbarát Városok Globális Hálózatához való csatlakozásához.

Az Idősügyi Koncepció célkitűzései

A 2011. évben elfogadott jövőkép ma is érvényes, és a következő időszakra is javasoljuk:

jövőkép

Egy olyan idősbarát társadalom, ahol minden szépkorú a társadalom megbecsült, aktív és független tagja, biztonságban és védettségben él és az élethosszig tartó fejlődés, önmegvalósítás feltételei adottak.

Javasoljuk a küldetés mottójának bővítését. Az elért eredmények alapján megállapítható, hogy az Idősügyi Nemzeti Stratégia céljait szolgáló intézkedések beépültek a helyi időspolitikába, szilárd alapot biztosítva egy minőségi továbbfejlesztésre.

küldetés

Egy életkor-barát társadalmi-gazdasági kulturális környezetben lehetővé tenni, hogy minden korosztály aktívan részt vegyen a közösségi tevékenységekben, ahol a tisztelet, valamint a társadalmi befogadás általánossá vált szemlélet.

Általános cél

A „Korbarát Városok Globális Hálózata által meghatározott 8 fő területen az idősök életminőségének javítása, annak érdekében, hogy a „Korbarát Városok Globális Hálózatához” való csatlakozás feltételeit megteremtsük.

Mi jellemzi az életkor-barát várost?

Ez egy olyan hely, amely lehetővé teszi minden korosztály aktív részvételét a közösségi tevékenységekben.

Ez egy olyan hely, amelyben mindenkit tisztelettel kezelnek, függetlenül a koruktól.

Ez egy olyan hely, amely segít, hogy az emberek egészségesek és aktívak maradjanak, még a legidősebb korosztály is. A fizikai akadályok megszüntetése mellett a gondolkodásmód megváltoztatását is célozza.

És ez az a hely, amely segít azoknak, akik már nem képesek önálló megélhetésre.

Világszerte az a törekvés, hogy az idősebb lakosok igényei is bekerüljenek az életminőség javítását célzó intézkedések körébe.

A WHO Global Network of Age - barát városok és községek (a Network) azért jöttek létre, hogy elősegítsék a tapasztalatcserét és a kölcsönös tanulást. A WHO Global Network of Age - barát városok és községek aktív lépéseket tettek afelé, hogy idősbaráttá váljanak.

Konkrét célok

Az ajánlásban megjelölt területeken határozzuk meg azokat a célokat és a megvalósulást szolgáló intézkedéseket, amely az idősök életminőségét javítják.

Területek:

1. szabadtéri terek és épületek
2. közlekedés
3. lakásügy
4. társadalmi részvétel
5. tisztelet és társadalmi integráció
6. állampolgári részvétel és foglalkoztatás
7. kommunikáció és információ
8. közösségi támogatás és egészségügyi szolgáltatások

A megjelölt intézkedéseket az elfogadott önkormányzati stratégiából, a középtávú programból és az egyes ágazati koncepciók részfeladatainak köréből emeltük ki, melyek a sikeres öregedés feltételeit alakítják, szolgálják, működtetik.

Szabadtéri terek és épületek, közlekedés
--

A Hosszú Távú Fejlesztési Koncepciójában hangsúlyos szerepet kap a szabadterek fejlesztésének témaköre, mely a városépítészeti, társadalmi és gazdasági területek mellett a fejlesztések negyedik fő pillérét alkotja. Célul tűzte ki, hogy a kerületben lakó emberek tiszta, biztonságos, kényelmes, kellemes, megkímélt környezetben élhessenek. A környezeti tényezők között hangsúlyozza a zöldfelületek, rekreációs területek minőségének és mennyiségének növelését, valamint az egy lakosra jutó fajlagos zöldfelület növelését és az 50%-os kumulált zöldfelületi arány elérését.

Az Integrált Városfejlesztési Stratégia célrendszerében az „Élhető környezet” prioritásait az AngyalZÖLD, illetve AngyalZÖLD+ programja fogja össze. A program küldetése, az épített és természetes környezet harmóniáját, az emberek életminőségét javító, a közösség igényeihez folyamatosan alkalmazkodó közterületi és zöldhálózati rendszer kialakítása és működtetése. A kerület befogadó-támogató környezete egyre magasabb szintű városi életminőséget kínál a helyieknek.

A Képviselő-testület 2015. március 12-én fogadta el az intézményhálózat következő 10 éves felújítási programját. Az intézményfejlesztés és felújítás célja a lehetőség szerint passzív besorolású épületek kialakítása, fizikai akadálymentesítés megoldása, alacsony üzemeltetési költségű energiaforrások alkalmazása, a fenntartható fejlődés alapelveivel összhangban megújuló energiaforrások hasznosítása. Az elfogadástól e tevékenységre az Önkormányzat 21 701 513 ezer Ft-ot fordított. A felújításra, fejlesztésre fordított összeg éves szinten eléri az önkormányzati költségvetés 12-14%-át. Az Önkormányzat a következő időszakban kiemelt gondot fordít a közszolgáltatást nyújtó intézmények korszerűsítésére, a minden korosztály igényei kielégítő állapot megvalósítására.

2015. március 12-én a Képviselő-testület jóváhagyta a 10 éves lakóépület gazdálkodási és fenntartási programot, melyben elsődleges az épületek műszaki megfelelőségének biztosítása, a méltatlan lakás körülmények megszüntetése. Az új építésű összkomfortos lakás ingatlanok méltó lakhatást biztosítanak a bérlőknek.

Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat tudatosan törekszik arra, hogy a zöldhálózatainak színvonalas fenntartásával, fejlesztésével a lakók számára élhető, vonzó, biztonságos, jól működő környezetet biztosítson. Ennek érdekében az akadálymentes települési környezeti feltételeket folyamatosan javítja. A parkokban, szabadban lévő közösségi tereken idősök mozgását, erőnlétét fejlesztő fitness eszközöket helyez el. Különböző pályázati lehetőségeket, az önkéntes munka végzés feltételeit dolgozza ki, hogy a környezet és természetvédelmi tevékenységekbe való bekapcsolódást segítse elő saját lakóhelyen és azon kívül is.

Az aktív időskor egyik eleme, hogy az idős ember önállóan tudja intézni ügyeit. Mobilitásukat nagy részben a tömegközlekedés jelenti, mely Budapest sajátosságából adódóan fővárosi önkormányzati feladat. Ahogy eddig is, a továbbiakban is folyamatosan élünk a közlekedéssel kapcsolatos jelzés lehetőségével, amely biztonságosabbá és kényelmesebbé teheti az idősök közlekedését.

Intézkedések:

Zöldterületi szolgáltatások bővítése: Újszerű szolgáltatások mintaprogramja, rekreációs területek esti zárása, játszótéri illemhely-létesítés és üzemeltetés.

Határidő: 2016-2019.

RaM kertjében fajátszótér létesítése: Egyedi tervezésű „irodalmi” játszótér kialakítása

Határidő: 2015. év.

Gyalogos biztonság: Akadálymentesítés és biztonságos közlekedés: Járda-süllyesztés a sarkoknál, parkolásgátló oszlopok kihelyezése. Szegély-korrekció, forgalomcsillapító küszöb kialakítása, forgalomcsillapított övezetek kijelölése.

Határidő: 2016-2019.

Kerékpár Hálózat fejlesztés: Új nyomvonalú kerékpárutak kialakítása, forgalomtechnikai intézkedések, kerékpáros infrastruktúra fejlesztése.

Határidő: 2016-2019.

Lakossági részvétel a közterületek tervezésében: A kerületi lakótelepi közterületek, közparkok felújítási koncepciójának kidolgozása a lakosság bevonásával.

Határidő: folyamatos.

Lakossági zöldfelület védnökségi pályázat, közösségi kertészkedés: A zöldfelület védnökségi pályázat folyamatos üzemeltetése, a részvétel motiválása zsűrizéssel, a legszebb előkertek fenntartóinak elismerésével.

Határidő: folyamatos.

Lakossági pályázatok a zöldfelületek fejlesztésére: Program a társasházak belső udvarainak zöldfelületi felújításának támogatására.

Határidő: folyamatos.

Környezettudatos szemléletformálás a környezet- és klímatudatosság terén: Rendezvények, előadások, népszerűsítő programok szervezése, környezeti szemlélet formálás elemeinek megjelentetése a közterületeken.

Határidő: folyamatos.

Gondos Gazdi program: Rendezvények, fórumok szervezése a kutyás és nem kutyás közösségek számára a felelős városi kutyatartás normáinak népszerűsítése céljából.

Határidő: folyamatos.

Önkéntes munka közterületeken: Az Önkormányzat támogatja a környezetükért felelősséget érző cégeket, állampolgárokat a közterületeken végzett önkéntes munkák hatékony, a kerület közterületeit leginkább segítő lebonyolításában.

Határidő: folyamatos.

Lakásügy

A lakhatás különböző tényezői, a lakás elhelyezkedése, komfortja, fenntartási költsége, a lakhatáshoz való jó hozzáférés stb. együttesen hatnak az állampolgárok élethelyzetére, lehetőségeire, ezért ezeket összességében, komplex módon lehet csak vizsgálni és kezelni.

Kerületünkben az állampolgárok lakáshoz való jutása pályázati formában történik. Az önkormányzati lakásépítési program, a lakásépítés ösztönzése kedvező helyzetet teremt.

Az Önkormányzat összesen 6 663 önkormányzati bérlakással rendelkezik. Komfortnélküli, szükséglakások aránya fokozatosan csökken, - jelenleg 73 darab - mely annak köszönhető, hogy e lakások fokozatosan kivonásra kerülnek a lakásgazdálkodásból. Évente 400 millió forintot fordítunk lakóház felújításra.

A lakás-karbantartási program keretében lehetőség nyílt, hogy a rászoruló emberek lakásában a biztonságos és önálló használatához szükséges műszaki átalakítások, akadálymentesítési feladatok elvégzésének költségeihez hozzájáruljon az Önkormányzat. Ezzel a támogatottak saját, megszokott otthonukban maradhatnak, életminőségük javul, egyre biztonságosabb, koruknak és egészségi állapotuknak megfelelő környezetben élhetnek. Éves szinten 30-40 fő idős igényli ezt a támogatást.

Intézkedések:

A lakás-karbantartási program bővítése, a pénzbeli támogatás mellett tájékoztatás, tanácsadás az idősbarát környezet kialakításához. Az Interreg IIIC projektkeretében 5 európai város, közöttük Győr közreműködésével megvalósult Wel - hops projekt, amelyben ajánlásokat fogalmaztak meg az idős emberek számára kialakítandó otthonok tervezéséhez. A módszertani útmutató átvétele és nyilvánosságra hozatala.

Határidő: 2016. év.

A lakás-karbantartási program keretében pályázat kiírása az idősek lakásának önálló életvitel fenntartását segítő átalakítás költségeinek részbeni átvállalására.

Határidő: 2016. év.

Módszertan beépítése az idők részére szolgáltatást nyújtó közszolgáltatási intézmények felújítására, fejlesztésére.

Határidő: 2016. év.

A rászorultak lakhatási költségeinek támogatása. A lakhatási költségek részbeni átvállalásával, a támogatási rendszer eredményességének folyamatos monitoringjával az idők életminőségének javítása.

Határidő: folyamatos.

Társadalmi részvétel

Ennek alapja egy olyan támogatói környezet kialakítása, működtetése, amely biztosítja az idők számára, hogy sokáig ne legyen szüksége segítségre, hanem mind tovább megőrizze teljesítőképességét, ezáltal önálló és felelős tagja maradjon a társadalomnak. A kerületi idők klub szolgáltatásai az aktivitás megtartására ösztönző segítőmunkát biztosítják. A nyújtott szolgáltatások sokszínűségével és más szolgáltatásokhoz való hozzáférés szervezésével a sikeres idősödést elősegítve a szabadidő hasznos eltöltését, az ismeretek átadását, kultúra iránti érdeklődés felkeltését teszik lehetővé.

Az Önkormányzat a társadalmi részvétel lehetőségét számos eszközzel megteremti: Civil szervezetek támogatásával az önkéntes munkalehetőségeket támogatja, ezzel a hasznos társadalmi elfoglaltságokat bővíti. Az időskorúak társadalmi részvételét segítő egyéb célirányos támogatásokat, pályázatokat, akciókat szervez. Az idők céljainak érvényesítését segítő érdekvédelmi szervezetek és szövetségek működését támogatja, működteti az Időügyi Tanácsot.

Megteremti és hozzáférhetővé teszi a sport, a rekreáció a felnőttképzés, a közművelődés, a közösségfejlesztés lehetőségéhez való hozzájutást. Az önkormányzati szolgáltatások térítésmentesek, a nem önkormányzati szolgáltatások költségeihez részben hozzájárulunk. A nyugdíjas civil szervezetek maguk is szerveznek kulturális programokat az időknek.

Intézkedések:

Elősegítjük változatos és működő kapcsolatokon alapuló közösségek létrejöttét és működését, támogatjuk a civilszférát.

Határidő: folyamatos.

Folytatjuk az idegen nyelvi és az informatikai tanfolyamok szervezését.

Határidő: folyamatos.

Biztosítjuk a kedvezményes uszodalátogatás és torna feltételeit.

Határidő: folyamatos.

Az idők sérelmére elkövetett tipikus bűncselekmények megelőzése céljából fórumokat, tájékoztatókat szervezünk.

Határidő: folyamatos.

Megszervezzük a Senior akadémiát.

Határidő: 2016. év.

Önkéntesség szerepének népszerűsítése, szervezése idők körében: Az önkéntes munka lehetőséget teremt a társadalmi részvételre, ezzel is megelőzve az idők társadalmi elszigetelődését és elmagányosodását.
Határidő: folyamatos.

Tisztelet és társadalmi integráció

A helyi közszolgáltatások terén az időkkel való foglalkozás magas színvonalú. Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások egy része a kerület minden állampolgára részére biztosított, egy része célzottan az időskorúak részére szerveződik. Kerületünkben a szolgáltatások köre rendkívül színes képet mutat. Közös benne, az egyenlő esélyű hozzáférés alapelveinek teljesülése.

Az idősellátás és a szociális gondoskodás területén az utóbbi években egyre jelentősebb szerep jutott a civil szektornak, egyházi, alapítványi és magán szervezetek is több szociális intézményt hoztak létre és működtetnek. A kerületünkben található nem önkormányzati intézmények aktívan részt vesznek az idősellátásban: Angyalföldért Egyesület, Mozgássérültek Egyesülete, Gyertyafény Keringő Klub, Kézfogás Kórus, Sárgarózsa Klub, Angyalföldi Szociális Egyesület, Helytörténeti Klub, Frangepán utcai Református Egyházközség Mentálhigiénés Szolgálat.

Jellemző a kerületi szolgáltatásokra, hogy egymásra épülnek, az egyes ellátások személyre szabottak és egyéni szükségletfelmérésen alapulnak. A személyre szabott szolgáltatások biztosítását a helyi ellátórendszeren belüli koordináció, együttműködés biztosítja. Az Önkormányzat e célcsoport életminőségének jellemzőit folyamatosan vizsgálja, és ennek alapján alakítja szolgáltatásait.

A generációs programok szervezése minden szociális intézmény szakmai programjában szerepel. Minden idők klubja egy-egy kerületi óvodát patronál, amely közös programokon való részvételt, jeles ünnepek megszervezését, egymás rendszeres látogatását jelenti. A kerületben működő gimnáziumok – Ady Endre, Berzsenyi Dániel, Németh László – tanulói önkéntes munka keretében foglalkozásokat szerveznek idők részére, melynek során kerítésfestést, kertrendezést végeznek. Közösségi szolgálat keretében 23 középiskolás tanította az időket az új technikai eszközök rejtelmére. Az idők részére szervezett ünnepségeken, zenés multságokon léptek fel.

A Gondozóház szakmai programjában kiemelt szerepe van a generációs programoknak. Évente legalább három alkalommal olyan ünnepséget szervezünk, ahol az igénybe vevő időskorú gyermeke, unokája, dédunokája is jelen van.

A rendezvények szervezése során minden korcsoportot érintő programokat biztosítunk. Ezzel olyan komplex közösségi teret hozunk létre, amelyek kiváló helyszínül szolgálnak kicsiknek és nagyoknak, időknek és fiataloknak. A közterület fejlesztések során a játszó és pihenőparkban helyet biztosítunk gyerekeknek, ezzel egy időben a szülők, nagyszülők számára lehetőséget nyújtunk találkozásra, kapcsolódásra, pihenésre és gyermekeik, unokaik kényelmes felügyeletére.

A Prevenció Központ átadásával egy új közösségi tér működik, amely otthont jelent az önképző-, baráti köröknek is.

A helyi esélyegyenlőségi program intézkedéseket fogadott el az időskorúak diszkriminációjának megszüntetése és az esélyegyenlőség megteremtése érdekében. A programot évente értékeli a Képviselő-testület és ellenőrzi az intézkedések eredményességét.

Intézkedések:

Támogatjuk a közös célok megvalósulását szolgáló helyi közösségek létrejöttét, szerveződését.

Határidő: folyamatos.

Támogatjuk a szociális, közművelődési szolgáltatások bővítését, kiemelt figyelemmel a korbarát elvárásokra. Szervezésekor szempont az idősök biztonságos hazajutása a rendezvényekről közösségi közlekedéssel.

Határidő: folyamatos.

Egészségügyi, sport szolgáltatások bővítése, melynél kiemelt szempont a korbarát elvárások megvalósítása. Szervezésekor fontos feladat az idősök biztonságos hazajutása a rendezvényekről közösségi közlekedéssel.

Határidő: folyamatos

Bűnmegelőzési és egészséges életmódra nevelő programok szervezése és lebonyolítása, szabadidő hasznos eltöltésének megszervezése.

Határidő: folyamatos.

Generációs programok szervezése.

Határidő: folyamatos.

Állampolgári részvétel és foglalkoztatás

Az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít arra, hogy biztosítsa az állampolgári részvételt a döntéshozatal folyamatában. A helyi döntések alapvető célja, egyben közös cél is a kerületi állampolgárok életminőségének javítása, ezért meghatározó a vélemények megismerése. A döntéshozatalban való érdemi részvételnek fontos kritériuma a kétirányú információáramlás. Ezért az önkormányzati honlapon www.bp13.hu minden előterjesztés tervezet megjelenik, és az állampolgárok nagy részét érintő témákban vitára bocsájtott.

Az időseket érintő ügyekről, témákról, programokról az információk több csatornán keresztül jutnak el az érintettekhez. Az elektronikus megkeresés mellett felhasználjuk az önkormányzati intézményeket, a civil szervezeteket és az Időügyi Tanácsot. Az Időügyi Tanácson keresztül is biztosított a döntéshozatalban való részvétel, mert helyet ad konkrét kérdések megtárgyalásának, az egyes területek megismerésének, a döntésekkel kapcsolatos vélemények kinyilvánításának. Készülnek írásos kiadványok, tájékoztató anyagok is. Ma már összesen 31 közösségi téren és közterületen található az ingyenesen használható vezeték nélküli internetező hely, wifi hot-spot. A partner (kerületi) kártyával rendelkezők díjtalanul használhatják az internetet. WIFI használatára 13 886 kódot adtunk ki, ebből 4 987 darabot időskorúak igényeltek. Minden idősök klubjában lehetőség van az internet használatára, illetve a Visegrádi u. 96/b szám alatti Idősök klubjában Internetkávézó is működik.

1 000 (klubtag) fős felmérésünk szerint egyre többen vállalnak szerepet az aktív önkéntes munkában, szívesen segítenek szomszédnak, barátnak, civil szervezetnek, egyháznak. Jellemzően olyan szervezeteknél jelentkeznek önkéntes munkára, amelyek a szociális ellátást, egészségi szolgáltatásokat, a szabadidős tevékenységeket, az oktatást és a kultúrát támogatják.

Intézkedések:

Folytatjuk az informatikai tanfolyamok szervezését.

Határidő: folyamatos.

A nyilvánosság, az önkormányzati döntések előkészítése érdekében „e-részvétel” kiszélesítése.

Határidő: folyamatos.

Önkéntesség szerepének népszerűsítése, szervezése idősök körében: Az önkéntes munka lehetőséget teremt a társadalmi részvételre, ezzel is megelőzve az idősök társadalmi elszigetelődését, és elmagányosodását.

Határidő: folyamatos.

Kommunikáció és információ

A **nyilvánossággal** való kapcsolattartás eszközei a helyi média: TV13, Hírnök, önkormányzati honlap és a Szociális Szolgáltató Központ honlapja: <http://szszk.bp13.hu>. A helyi média igénybevétele a kerületben élő minden időst elérünk, és minden kerületi állampolgár értesülhet az aktuális hírekről, rendezvényekről, például idős emberekkel interjú, jó gyakorlatok bemutatása, programok szervezése stb. A Szociális Szolgáltató Központ honlapja idősokról szól, de nemcsak idősöknek. Az év elején indult honlapot már több ezren látogatták.

A **Kortalan Évek**, saját szerkesztésű újságot negyedévente adjuk ki, melyben az idősök és szociális munkások írásai, képei, interjúi jelennek meg.

2014. évben a TV13 Esélycsatornát indított, amely rendszeresen jelent meg a képernyőn. Az új műsor célja, hogy az esélyegyenlőség szempontjából kiemelt célcsoportok életét bemutassuk.

Az idősökkel szembeni sztereotípiák visszaszorítása, jó gyakorlatok bemutatásával.

Határidő: folyamatos.

Közösségi támogatás és egészségügyi szolgáltatások

Az időskori egészségmegőrzés elemei:

- rendszeres orvosi ellenőrzés,
- egészséges táplálkozás,
- szellemi aktivitás megőrzése,
- fizikai aktivitás megőrzése.

Kerületünkben az alapellátás és járóbeteg-szakellátás integráltan, egy szervezeti egység keretei és irányítása alatt működik. Az Önkormányzat a járóbeteg-szakellátás működtetését továbbra is vállalta, ezzel magas színvonalú körülmények között, magasabb színvonalú szakmai

feltételek biztosításával, a folyamatos fejlesztés igényével, az alapellátás és szakellátás kapcsolatának erősítésével is a kerületi állampolgárok egészségének megőrzését és gyógyítási, gyógyulási lehetőségeiket kívánta megtartani. Az egészségügyi alapellátásban 60 fő háziorvos, és 20 fő fogorvos dolgozik. A háziorvosi ellátást praxisonként évente átlagosan 7 204 fő veszi igénybe (fővárosi átlag 8 070 fő. A fogászati alapellátásban jelenleg 14 felnőtt és 8 gyermek fogorvosi státusz van, a hozzájuk tartozó fogorvosi körzetbeosztással, területi ellátási kötelezettséggel.

Az Egészségügyi koncepcióban az alábbi következtetések kerültek megfogalmazásra:

- A leggyakrabban előforduló megbetegedések továbbra is belgyógyászati jellegűek.
- A lakosság rossz egészségi állapota közvetlenül és meghatározó módon a lakosság életmódjával függ össze: táplálkozási szokások, kevés testmozgás, dohányzás, magas az alkoholisták száma és terjed a kábítószer-fogyasztás, valamint a lelki egészségi zavarok.
- Az egészségügyi alap- és szakellátás rendszerben és egymásra épülve működik, megfelelő szakképzettséggel és tapasztalattal rendelkező orvosok alkalmazásával.
- A kerületben jelen van: az ágazatok közötti együttműködés, az egészséget segítő környezeti feltételek kialakítása, a prevenciót szolgáló intézkedések.
- Az önkormányzati alapfilozófia: az egészség alapérték az élet minden területén.

Elsődleges prevenció keretében:

- Az egészségügyi alap és szakellátás rendszerén belül biztosítjuk a rendszeres orvosi ellenőrzést.
- Időskorúak körében egyes védőoltásokat térítésmentesen biztosítunk (influenza- és pneumococcus elleni).
- Speciális tanácsadás házi orvos részvételével az idősök klubjaiban: pl. táplálkozási és folyadékbevitel, mennyiségi- és minőségi változtatások stb.
- Fizikai és szellemi aktivitás tudatos megőrzése.

Másodlagos prevenció keretében:

- Rendszeres háziorvosi vizsgálat. Két Idősök klubjában távegészségügyi ellenőrzőrendszer működtetése, melynek keretében rendszeresen vérnyomás-, vércukorszint-, koleszterin-, EKG mérést végeznek, a mérési eredményeket egészségügyi szakemberek értékelik.
- Szűrővizsgálatok (emlő-, méhnyak-, prostata-, colorectalis tumor).

A szellemi és fizikai aktivitás megőrzésére tett intézkedések eredményessége attól függ, hogy mennyiben vagyunk képesek, az időskori „magányosság” kialakulását elkerülni. Ez túl mutat az egészségügyi és a szociális szolgáltatásokon, valamint az önkormányzati akaraton. E feladat elvégzésénél számítunk a civil szervezetekre, az egyházakra, a családra és magára az idős emberre is, valamint együttműködünk a közművelődési, a sport, a képzési és a kulturális szervezetekkel, intézményekkel.

Az Önkormányzat az időskorúak esetében minden kötelező szociális feladatát ellátja. A feladatait saját intézményein és ellátási szerződés útján szervezi. Az intézmények minőségbiztosítottak. Az önként vállalt feladatai az idősök életminőségét tovább javítják. A szociális szolgáltatások minden igényt kielégítenek. Biztosított az étkeztetés, a házi segítségnyújtás, idősök klubja szolgáltatások igénybe vétele. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, mint állami feladatot átvállaltuk. A szolgáltatásoknak elsődleges célja, hogy segítsék a még önellátási képességüket részben megőrző idősök saját lakókörnyezetben

történő életvitelének biztosítását. A Gondozóház átmeneti jelleggel nyújt elhelyezést, amennyiben az idős saját otthonában nem képes egyedül élni.

A hátrányos helyzetű idősök támogatását kiemelten kezeljük, de az ellátó rendszer egyes elemei a prevenció szellemiségének megfelelően a nem szociálisan hátrányos helyzetű kerületi idősök felé is nyitottak.

Az idős emberek csak nagyon ritkán mennek üdülni. Az üdültetés részét képezi a szabadidő hasznos eltöltése és ez elszigeteltség megelőzése. Évente egy hónapban a Velencei tábor az idősök rendelkezésére áll. Minden évben a „szép kártya” önrészét átvállaljuk az idősektől. Az idősök klubjaira épülve, önszerveződés keretében rendszeresen látogatják hazánk nevezettségait.

Az egész életen át tartó tanulás elve időskorban sem ér véget. Időseink szeretettel látogatják a speciális egyetemi programokat. Az idős emberek informatikai ismereteinek bővítése a társadalmi kirekesztésük csökkentéséhez, az esélyegyenlőség növeléséhez is hozzájárul. Két klubban idegen nyelvet tanulhatnak. Számos önszerveződő csoport működik, amely a közös énekléshez, a tánchoz, a költészet szeretetéhez vagy valamilyen közös hobbihoz kapcsolódik.

Az idősök személyi biztonságát kiemelten fontos kérdésként kezeljük, mert koruk, egészségi állapotuk miatt fokozottan ki vannak téve sérülés veszélyének illetve bűncselekményeknek. Az áldozattá válás reális kockázatainak ismertetésével és az önvédelmi képesség fokozásával igyekeztünk megteremteni annak lehetőségét, hogy az idős emberek aktívak maradhassanak, mert a közösségben tevékenykedő személyek jobban megőrzik biztonságérzetüket. Az intézményi honlapon információk, tájékoztatások jelentek meg. Az idősök klubjaiban havonta egy alkalommal felvilágosító előadásra került sor. Egy sikeres pályázat eredményeként kisfilmek készültek az áldozattá válás különböző eseteiről és ezek elkerülésének formáiról.

Programokkal, rendezvényekkel ösztönözzük az idősebb korú önkéntesek közreműködését a gyermekekkel, fiatalokkal kapcsolatos tevékenységekben, mint például a gyermekfelügyelet, a gyermekek közlekedésének segítése, a szabadidő kulturált eltöltése, felügyelet a közösségi életterekben.

Az időskorúak védelme érdekében tovább támogattuk az úgynevezett SOS segélyhívó programot. A helyi média – a TV13 és a XIII. Kerületi Hírnök – visszatérően foglalkozott az idős emberek bűnmegelőzési célú tájékoztatásával. Kiadványokat készítettünk a trükkös lopás, rablás, betörés, gépkocsi-feltörés és lopás megelőzése érdekében. Szóróanyagainkkal a bűnmegelőzés mellett tájékoztatást adtunk arról, hogy melyek azok a teendők és lehetőségek, amelyekkel a lakók élhetnek abban az esetben, ha bűncselekmények sértettjeivé, áldozataivá válnak. A BRFK XIII. Kerületi Rendőrkapitányság helyi áldozatvédelmi előadói információkkal és tanácsokkal látták el az érintetteket. Segítséget nyújtottak a kárenyhítés igényléséhez, feltételeinek megismeréséhez, a kérelem pontos kitöltéséhez, a szükséges okmányok, igazolások beszerzéséhez.

Elfogadottá vált a polgárőrség által indított és szorgalmazott SZEM (Szomszédok Egymásért Mozgalom) a kerület lakossága körében, egyre többen ismerik fel annak fontosságát, hogy jobban figyeljünk környezetünkre, egymásra, a veszélyeztetettebb korcsoportok (gyermekek, idősök) tagjaira.

Intézkedések

Az időskorosztály speciális igényeinek megfelelő szűrővizsgálatokat szervezünk, az egészségmegtartás feltételeit elősegítő, a korosztályi és egyéni sajátosságokhoz igazodó sportolási lehetőséget biztosítjuk.

Határidő: folyamatos.

Kerületi nagyrendezvényeken preventív egészségügyi akciókat szervezünk.

Határidő: folyamatos.

Biztosítjuk a pneumococcus védőoltásokat.

Határidő: folyamatos.

A már működő alkotókörök és egyéb közösségi tevékenységek továbbfejlesztése a kulturális és egyéb közösségi tevékenységek igénybevételének támogatása.

Határidő: folyamatos.

A XIII. Kerületi Szociális Szolgáltató Központ és a nyugdíjas klubok hálózata az idősök részére szervez ismeretbővítő előadásokat, amelyek segítséget nyújtanak az áldozattá válás elkerüléséhez, az idős emberek sérelmére elkövetett bűncselekmények módszereinek időbeni felismeréséhez.

Határidő: folyamatos.

Az önkormányzati médiumokban az egyének, a családok, a közösségek és a kerületben működő gazdasági társaságok biztonságának javítására alkalmas információkat és az áldozattá válás tudatos elkerüléséhez szükséges ismereteket közvetítünk. Olyan bűnmegelőzési kommunikációs, médiastratégia kialakítására törekszünk, amely erősíti a lakosság és a civil szervezetek öntevékenységet, aktivitását, fokozza az együttműködési hajlandóságot az önkormányzattal és a kerület rendészeti szerveivel. Folyamatos tájékoztatást nyújtunk a bűnmegelőzési programokról, akciókról, eredményekről.

Határidő: folyamatos.

A fővárosi közműszolgáltatókkal és az Önkormányzat saját tulajdonú gazdasági társaságaival összehangolt intézkedéseket teszünk a parkok, nagy forgalmú közterületek és a kriminalitásra érzékeny kerületek közvilágításának javítása, az útburkolati jelek láthatóságának fenntartása, a közlekedési veszélyhelyzetek szempontjából kiemelt csomópontok biztonságosabbá tétele érdekében.

Határidő: folyamatos.

Az idősök biztonságának elősegítése, a sérülések megelőzése érdekében tájékoztató programokat, tanácsadásokat szervezünk.

Határidő: folyamatos.

Megszervezzük a Senior akadémiát.

Határidő: 2017. év.

Az állampolgárok fogászati költségeinek csökkentését biztosító támogatási formát dolgozunk ki.

Határidő: 2018. szeptember 30.

Idősbárát Önkormányzat